

vigtigste, for Husmanden at faa en ordentlig, rentabel Besætning. Det er jo det, det i mange Tilfælde kniber med. Den tidligere Landbrugsminister, ved jeg, har haft et Spørgsmaal til Afgørelse, som var i høj Grad beslægtet med dette Spørgsmaal. Det var en Husmand, som manglede Besætning, og havde taget den paa en Auktion, altsaa paa Kredit. Senere, da han ikke kunde betale denne Besætning, nægtede Landbrugsministeren vedkommende Auktionarius at gøre Udlæg i det købte Kreatur, og Følgen blev, at man efter den Tid ikke tilstaar Statshusmænd nogen som helst Kredit. Jeg har ogsaa ladet mig fortælle, at der er Amter, hvor det udtrykkelig staar i Auktionskonditionerne, at Statshusmænd ikke faa Kredit. Altsaa, de ere afskaarne fra at forbedre deres Besætning ved at købe paa Auktioner saaledes som andre Mennesker. Det kan være, det er en daarlig Udvej at købe paa Auktion, men det er en Udvej, som de i mange Tilfælde maa ty til. Hvorfor skal denne Udvej afskæres dem her? De maa nok faa Tillægslaan, men ikke til at forbedre og komplettere Besætningen. Jeg gentager, at det maaske netop er det vigtigste for disse Folk, at de blive i Stand til at faa en ordentlig Besætning paa det Husmandsbrug, de have, vigtigere end at udvide Bygningerne eller at faa mere Jord. Jeg henstiller derfor til Ministeren og Udvalget, som faar med Loven at gøre, at man overvejer dette Spørgsmaal nøje og ikke skaber Vilkaar, der vække Misfornøjelse i de Husmandsbrug, der ere oprettede ifølge tidligere Love, men ogsaa overfor dem skabe Retfærdighed.

Der er naturligvis andre Bestemmelser, jeg kunde ønske at omtale, men jeg synes, de ere mindre vigtige og kunde passende overvejes i Udvalget. Saaledes naar der i § 20 flere Steder staar Udtrykket „kan“. Jeg mener, at dette „kan“ burde bortfalde, det er ingen Nytte til. Naar Købet er i Orden, mener jeg, at Laanet skal gives. Heller ikke § 22, sidste Stykke, lægger jeg særlig Vægt paa, men jeg synes, det er ganske urimeligt, at man vil fastholde den Bestemmelse, at en Enke nok kan drive sit Husmandsbrug, naar Manden er død — jeg havde nær sagt, det manglede bare —, men at saasnart hun gifter sig, skulle Pengene udbetales, naar det ikke er med et Mandfolk, der passer den højtærede Landbrugsminister, og som opfylder Lovens Fordringer, naar det for Eksempel ikke er en Mand, der er kommen fra København eller har været der i

længere Tid. Det kan være, at den højtærede Minister gaar ud fra, at disse Kvinder ere bedre stillede nu, da der er en Mængde Polakker her i Landet, saa det maaske vil være lettere for hende at faa en ny Livsledsager, som hun kan leve i polsk Ægteskab med. Men jeg tror, at hverken Ministeren eller Lovgivningsmagten skal sætte Præmie paa den Slags Forhold. Derfor forekommer det mig, at man ikke skal gaa saa stærkt i Detailler, at man bestemmer, at naar Enker efter Statshusmænd gifte sig, skulle Pengene udbetales, hvis hun ikke er saa heldig at finde en Mand, der falder i den højtærede Landbrugsministers Smag.

En Ændring i det bestaaende er der endnu tilbage, og det er Forslagets § 27, hvor den højtærede Landbrugsminister foreslaar, at der i Stedet for de tidligere 5 Aar skal sættes 10 Aar. Jeg ved ikke, hvad Hensigten er dermed. Jeg tænker, det er, fordi det for visse Folk vilde være rart, om der om dette Spørgsmaal blev Ro i en længere Aarrække, saa at man blev fri for Gentagelserne hvert femte Aar af de samme Udtalelser om nye Veje og Baner, som man vil ind paa, og saa vel ogsaa for at blive fri for at sætte Summen op i de 10 Aar.

Maa jeg sige til den højtærede Minister, at dette Forslag synes jeg ikke han skulde være kommen med. Erfaringen har dog vist, at vi have været nødt til hvert 5te Aar at sætte Laanesummen 1.000 Kr. op. Det er ikke sket af andre Grunde end — dette er endog hver Gang understreget i Bemærkningerne — for at følge med Udviklingen, for at de Huse, som oprettes i Fremtiden, kunne faa samme Størrelse som de tidligere. Hvorfor skulle vi saa vente de 10 Aar? Vi leve i en Tid, hvor Meningerne brydes ret stærkt, og nogle af de allerede indvundne Erfaringer, som jeg har omtalt, kunne maaske gøre sig stærkere gældende i Løbet af et kortere Spand af Tid. Hvorfor saa ikke blive ved det lille Antal Aar? Jeg vil henstille til det høje Ting og især til de Medlemmer, der særlig faa med denne Sag at gøre, om man ikke i Stedet for at vælge de foreslaaede 10 Aar eller de tidligere 5 Aar kunde gaa ned til 3 Aar. Hvis det ikke lykkes os denne Gang at imødekomme Husmændenes Krav og komme op til de 8,000 Kr., men vi maa akkviescere ved de 6,000 Kr., kunde det dog være, at man efter 3 Aar kunde naa op til 8,000 Kr., men hvis vi vedtage Ministerens Forslag, er Vejen hertil af-